

**VUODEN VALAISTUSKOHDDE 2009 –PALKINNOT JAETTU:
Merikeskus Vellamo ja Luonnontieteellinen museo voittajiksi**

Valo Sähkö Tele 09 -messujen yhteydessä Helsingin Messukeskuksessa julkistettiin ja palkittiin Vuoden valaistuskohde 2009 -kilpailun voittajat. Kilpailun ulkovalaistussarjan voiton vei Merikeskus Vellamo Kotkasta, ja sisävalaistussarjan voitti Luonnontieteellinen museo Helsingistä.

Tuomariston lausunnot

**Ulkovalaistus
Merikeskus Vellamo, Kotka**

Merikeskus Vellamon valaistusratkaisu on hieno esimerkki arkkitehtuurin ja valaistuksen yhdistämisestä. Julkisivuvalaistusta olisi vaikea kuvitella muulla periaatteella toteutetuksi, kuin se tässä tapauksessa on tehty. Valaistuksessa käytetyt kylmäkatodilamput antavat kohteeseen puhtaan valkoista pehmeää valoa. Rakennus erottuu sopivasti satamaympäristön suurpainenatriumlampuilla toteutetusta oranssisävyisestä valaistuksesta. Kylmäkatodilamppujen pintaluminanssit ovat matalia, joten ne eivät aiheuta häikäisyä julkisivun lasielementtien takaa. Lamppujen pitkä polttoikä vähentää valaistushuollon tarvetta. Valaisimet voidaan rakentaa eri pituisina yksikköinä, joten ne on voitu sijoittaa julkisivun rytmin mukaan. Valon värintoisto on hyvä, jolloin julkisivun värit näkyvät luonnollisina. Sisäänkäynti ja katon päättävä kaari on nostettu esiin voimakkaammalla kohdevalaistuksella. Yöaikaan julkisivuvalaistus korostaa oivallisesti rakennuksen arkkitehtuuria - muotoa, julkisivun struktuuria ja värejä.

Energiatalouden kannalta ratkaisussa on kuitenkin kehitettävää. Kylmäkatodilamppujen vaatimaton valotehokkuus ja lamppujen suuri lukumäärä kohottavat valaistukseen käytetyn sähkötehon suureksi. Yhdessä pitkän käyttöajan kanssa nämä johtavat suureen energiankulutukseen, jota on mahdollista pienentää yöajan käyttöä vähentämällä. Tuomariston mielestä rakennuksen kaupunkikuvallinen merkitys on tässä kohteessa kuitenkin sellainen, että panostaminen näinkin mittavaan julkisivuvalaistukseen on hyväksyttävää.

**Sisävalaistus
Luonnontieteellinen museo, Helsinki**

Luonnontieteellisen museon valaistus on toteutettu vanhan arvorakennuksen henkeä kunnioittaen. Aulat ja portaat on valaistu tilojen yleisilmeeseen muodoltaan ja valonjaoltaan sopivilla riippu- ja seinävalaisimilla. Työtilat on valaistu energiatehokkuudeltaan hyvillä loistelamppuvalaisimilla. Valitettavasti näyttelytilojen valaistustilannetta ei ole ollut mahdollista hallita ilman ikkunoiden peittämistä. Tilanne on yleinen monissa vanhoissa näyttelyrakennuksissa. Suuren näyttelyhallin yleisvalaistus on toteutettu epäsuoraa valoa antavilla monimetallilamppu-

valaisimilla. Valaistus on tehty hillitysti, joten kohdevalaistuksella on voitu korostaa haluttuja kohteita ja mahdollistettu myös dramaattisten tunnelmien aikaansaaminen. Ledeillä toteutettu vitriinivalaistus ei ollut mukana kilpailussa. Tuomaristo totesi kuitenkin sen sopivan valaistustasoltaan ja toteutukseltaan hyvin yleisvalaistukseen.

Vitriinien sisään rakennetun valaistuksen lisäksi näyttelytiloissa on virtakiskot kohdevalaisimille. Valitettavasti niissä käytetyt valaisimet ovat energiatehokkuudeltaan huonoja halogeenivalaisimia, vaikka suunnittelija on tyypittänyt käytettäväksi monimetallilamppuja. Tällaiset suunnittelijasta riippumattomat muutokset ovat ikävä kyllä hyvin tavallisia rakentamisessa. Onneksi tässä tapauksessa tilanne on helppo korjata, koska kyseiset valaisimet on asennettu kiskoihin ja näin helposti vaihdettavissa energiatehokkaampiin valaisimiin.

Vuoden valaistuskohde -kilpailu kannustaa laadukkaisiin valaistusratkaisuihin

Kilpailun tarkoituksena on kannustaa kotimaisia valaistussuunnittelijoita ja rakennuttajia antamalla tunnustusta ansiokkaille ja korkeatasoisille valaistusratkaisuille. Kilpailun järjestävät Suomen Valoteknillinen Seura SVS ry, Sähkösuunnittelijat NSS ry, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry, Sisustusarkkitehdit SIO ry, Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry ja Suomen Sähkötkkuliikkeiden Liitto SSTL ry.

Pääarviointiperusteina ovat:

- Valaistus on kohteen käyttötarkoitusta ja arkkitehtonista kokonaisratkaisua tukeva.
- Valaistus täyttää nykyaikaiset valaistustekniset vaatimukset muun muassa valaistustason, häikäisynrajoituksen, valon värin ja näkömukavuuden suhteen.
- Toteutuksessa on käytetty luovasti nykyaikaisia teknisiä ratkaisuja.
- Ratkaisuissa on otettu huomioon taloudelliset ja ekologiset tekijät.
- Valaistus on ympäristön viihtyisyyttä lisäävä tekijä.
- Toteutus on sopusoinnussa ympäröivän miljööän kanssa.

Vuoden valaistuskohde -kilpailu järjestettiin nyt kahdennentoista kerran. Ensimmäistä kertaa se järjestettiin erikseen kahdessa sarjassa: sisä- ja ulkovalaistus. Linja on siten yhteneväinen muiden pohjoismaiden kanssa. Voittajatytöt jatkavat Suomen ehdokkaina yhteispohjoismaiseen Nordisk Lyspris -kilpailuun.

Kilpailun tuomaristoon kuuluivat:

- Tapio Kallasjoki, puheenjohtaja, Metropolia Ammattikorkeakoulu / Suomen Valoteknillinen Seura SVS ry
- Merja Lehtonen, ISS Proko Oy / Sähkösuunnittelijat NSS ry
- Veli-Pekka Vitikka, Henkilö- ja Yritysarviointi Seti Oy / Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry

- Lars Hagman, Espoon kaupunki / Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry
- Sari Viertiö, Helsingin kaupunki / Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ry
- Ralf Klenberg, Onninen Oy / Suomen Sähkötukkuliikkeiden Liitto SSTL ry
- Kari Lappalainen, Sisustusarkkitehtitoimisto Kari Lappalainen Oy / Sisustusarkkitehdit SIO ry, Ornamo

Vuoden valaistuskohde -kilpailussa aikaisemmin palkitut kohteet:

2008 Korjausrakentaminen – Porthania, Helsinki

2005 Valaistut rakennukset – Metla-talo, Joensuu

2003 Yleisölle avoimet tilat – Tikkurilan asemaympäristö ja kosken puistoalue, Vantaa

2001 Toimisto- ja liikerakennukset – Kauppakeskus Iso Omena

1999 Yleiskilpailu – Tammerkosken yläjuoksun maisemavalistus

1997 Yleiskilpailu – Jyväskylän kävelykatu

1995 Kokonaistaloudellinen valaistus – IVO Voimansiirron aluevalvomo, Hämeenlinna

1994 Korjausrakentaminen – Fennia, Helsinki

1993 Ulkovalaistus – Sapokan vesipuisto, Kotka

1992 Ravintolat ja hotellit – Sally Albatross

1991 Julkiset sisätilat – Ekono Oy, OTA 4, toimitalo

Merikeskus Vellamo

Ilmoittaja: Kotkan kaupunki / tilapalvelujohtaja Osmo Pehkonen; Sähkökuva Oy / Keijo Kuvaja, kohteen sähkövalvoja

Rakennuttaja: Kotkan kaupunki, Tilapalveluosasto

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki, pääsuunnittelijana arkkitehti, professori Ilmari Lahdelma

Valaistus- ja sähkösuunnittelija: Insinööritoimisto Lausamo Oy

Sähköurakoitsija: LSK Electrics Oy, jonka alihankintana Lasipuhaltamo M.

Hirvonen Oy toimi julkisivuvalaistuksen asentajana

Luonnontieteellinen museo

Ilmoittaja: Pöyry Building Services Oy, Marjatta von Schoultz

Rakennuttaja: Helsingin yliopisto

Arkkitehti: Gullichsen Vormala Arkkitehdit

Sisustussuunnittelija: Gullichsen Vormala Arkkitehdit

Valaistus- ja sähkösuunnittelija: Pöyry Building Services Oy

Sähköurakoitsija: Sähkö-Aro Oy

Lisätietoja:

Tuomariston puheenjohtaja Tapio Kallasjoki, puh. 050 3645264

Kilpailun asiamies Heikki Härkönen, puh. 0400 869339